

Dag Norling

John Collets Allé 46
0852 Oslo

B-post

«Hamro Patrika»

Norge-Nepal foreningen
c/o Anuradha Gurung
Vallerenga 11
1337 Sandvika

MEDLEMSKONTINGENT:

Enkeltmedlem kr 125,-
Familie kr 175,-
Organisasjon kr 300,-

Konto: 6094 12 24566

Program for møtet tirsdag 2. Oktober 2001

- Foredrag om "Melamchi vannforsyningsprosjekt" ved **Dr. Stephen Sparkes**. Sparkes har doktorgrad i Sosialantropologi fra UiO og jobber i NORPLAN som Senior Social Scientist. Han ser på sosiale aspekter ved store infrastruktur prosjekter og spesielt innen vann- og energi prosjekter. Han har også arbeidet med solcelle panel-, vannkraft- og biogass prosjekter for UNDP i Nepal. Dr. Stephen Sparkes vil fortelle om teknologiske, sosiale og miljømessig forhold ved Melamchi vannforsyningsprosjektet.
- Kaffe/te/kaker og udlodning.

Norge - Nepal foreningen

Nr. 4, september 2001

Velkommen til medlemsmøte
i Norge-Nepal foreningen
tirsdag 2. oktober 2001 kl. 19:30
i Bygdelagssamskipnadens hus
Nordahl Bruns gate 22, Oslo

Foredrag v/Dr. Stephen Sparkes
"Melamchi vannforsyningsprosjekt"

Neste medlemsmøte: tirsdag 4. desember 2001

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE

Navn	Adresse	Tlf. privat:
Kirsten I. Greiner (leder)	Landingsveien 102 0767 Oslo	22 14 00 01 41 31 81 47
Kristine Ø. Alsvik (nestleder)	Sørligata 46 A 0577 Oslo	97 72 57 18 22 67 72 98
Anuradha Gurung (kasserer)	Vallerenga 11 1337 Sandvika	91 14 93 47
Synnøve Nes (redaktør)	Bergensveien 4 0963 Oslo	90 52 48 57
Arnstein Thauale	Gladvollveien 23 A 1168 Oslo	22 61 48 99 95 86 59 68
Øystein Berg	Gruegate 23 C 0652 Oslo	41 20 02 42
Thronnd Berge Larsen	Dannevigsvæien 12 0463 Oslo	22 71 98 73
Nayan Malla	Maridalsveien 6 0178 Oslo	97 59 89 20
Unni Poulsson	Veslekroken 10 0379 Oslo	22 73 33 97

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET

Roy Friis (revisor)	Peiskrokveien 8 1482 Nittedal	67 07 69 08
Marit Kleppa (valgkomite)	Skøyenveien 97 0375 Oslo	22 52 10 31
Nikolai Arnø (valgkomite)	Fossekallen 32 3034 Drammen	32 81 86 39

Hamro Patrika er Norge-Nepal foreningens medlemsavis som utkommer fem ganger i året. Forespørsler angående avisen og foreningen kan rettes til styremedlemmene.

E-post adressen til Norge-Nepal foreningen
Foreningen har opprettet en e-post adresse: norge_nepal@hotmail.com
Foreningens styre har adgang til kontoen og den vil bli besvart med jevne mellomrom. Vi skal gjøre så godt vi kan med å besvare henvendelser.

Redaksjonskomité for dette nummeret av Hamro Patrika:
Kristine Ø. Alsvik, Kirsten I. Greiner, Anuradha Gurung og Synnøve Nes.

Har du husket?

...å betale årets medlemskontingent? 2001 er snart omme og oppdatering av foreningens medlemsregister står for tur. Vi håper du fremdeles vil være medlem. Hvis du har betalt, men vi likevel sendte en giro, beklager vi så mye og håper du tar kontakt med styret.

Kalender 2002

Styret har i sommer arbeidet med å lage en Nepal-kalender for 2002. Forhåpentligvis er den snart ferdig produsert og vil legges ut for salg på foreningens medlemsmøter høsten 2001. Prisen er ennå ikke bestemt. Spørsmål? - ta gjerne kontakt med styret.

Dr. Stephen Sparkes, foredragsholder på medlemsmøtet tirsdag 2. oktober 2001

Stephen Sparkes er født i England men oppvokst i Canada. Han har bodd i Norge siden 1986 og har doktorgrad i sosialantropologi fra Universitet i Oslo. Sparkes jobber i NORPLAN som Senior Social Scientist, med prosjekter i Sør-Øst Asia og Øst-Afrika hvor han ser på sosiale aspekter ved infrastruktur, spesielt relatert til vann- og energi.

Til Nepal har han vært flere ganger og spesielt i forbindelse med Melamchi vannforsyningsprosjektet. Se artikkel om Melamchi senere i denne utgaven av Hamro Patrika. Allerede i 1999 ble han involvert i prosjektet og reiser til Nepal ca. 4-5 ganger i året for oppfølging. Sparkes har tidligere jobbet i Nepal for UNDP med en rekke prosjekter som solcellepanel-, mindre vannkraftverk- og biogassprosjekter. Han har undervist og hatt 2 utstillinger relatert til sosialantropologi, foruten å ha arbeidet 2 år i Calcutta som sosialarbeider. Vi gleder oss til foredraget. Vel møtt alle sammen!

Sher Bahadur Deuba ny statsminister i Nepal

The Kathmandu Post 19., 20., 23. og 24. juli 2001

Fritt oversatt og bearbejdet – med egne betraktninger – av Kirsten I. Greiner

Nepal har igjen fått ny statsminister – Sher Bahadur Deuba – etter at Girija Prasad Koirala gikk av 19. juli 2001. Tre dager senere fikk Deuba sine partifellers støtte til å innta statsministerstolen. Både Koirala og Deuba tilhører regjeringspartiet Nepali Congress (NC) som er i majoritet i Representantenes hus (Underhuset). Deuba trengte minst 57 støttespillere, men vant en uventet overlegen seier da 72 av NC's totalt 113 parlamentsmedlemmer ga sin stemme til ham. Konkurrenten, Sushil Koirala, sikret seg kun 40 stemmer.

Nepali Congress er fremdeles preget av ulike leire og intern rivalisering. Deuba's levetid som statsminister er derfor usikker. NC har presendens på å stå samlet i opposisjon, men sterkt splittet ved makten. Koirala er "ute" og Deuba er "inne", men majoriteten av de 25 medlemmene i partiets mektige Central Working Committee er lojale overfor Girija Prasad Koirala som nyter stor makt og respekt. Dessuten fortsetter Koirala som NC's president. Deuba må dermed belage seg på å styre delvis i samråd med Koirala; Koirala vil hjemseke Deuba, slik Deuba har hjemsekt ham.

Koirala ble statsminister i mars 2000, etter å ha presset sin tidligere NC-venn Krishna Prasad Bhattarai til å gå av. Koirala's avgang kommer ikke uventet. Han har møtt sterk motbør hele året både i form av demonstrasjoner mot ham og kritiske røster i partiets andre hovedfløy. Opposisjonen har, med krav om hans avgang, hindret normale arbeidsprosesser i parlamentet gjennom hele vintersesjonen og deler av våren og sommeren. Koirala's motstandere anklaget ham for korrupsjon i forbindelse med den omstridte leieavtalen med Lauda Air, samt mente at han verken klarte å gjenopprette orden i landet eller bekjempe korrupsjonen. Presset på Koirala økte ytterligere etter at hans visestatsminister og støttespiller, Ram Chandra Poudel, gikk av i midten av juli. Poudel beskyldte Koirala for å være maktthungrig og benytte ufine metoder for å redde sin posisjon. Poudel var også uenig i statsministerens håndtering av maoistene som nektet å innlede samtaler med regjeringen så lenge Koirala forble statsminister. Både venner og fiender av Koirala ser dermed positivt på hans avgang.

Sher Bahadur Deuba (55) kommer fra Dadeldhura-distriktet i Vest-Nepal og representerer den yngre generasjonen av nepalesiske politikere. Han startet sin karriere som nittenåring og tilbrakte ni år i fengsel for sine politiske synspunkter. I 1970 grunnla han Nepal's Student Union. Han spilte en aktiv rolle i innføringen av demokratiet og ble valgt til leder av NC i 1994. Tidligere har Deuba vært innenriksminister. Han ble statsminister første gang i september 1995, men måtte gå av 18 måneder senere da hans partifeller ikke dukket opp under en tillitsvotering i parlamentet.

Mange mener at Deuba's første regjering ikke var annerledes enn alle de andre regjeringers gjesteopptredener siden 1990. Deuba er imidlertid den eneste statsminister maoistene føler seg komfortable med. Han står steilt på å ikke forhandle bort det parlamentariske demokratiet eller konstitusjonelle monarkiet (noen av maoistenes hovedkrav), men nå kan man muligens få i stand et kompromiss om maoistenes sosio-økonomiske krav. Det ville i seg selv være en stor bragd. Spørsmålet er om de strategisk dyktige maoistene igjen klarer å profitere på intern uenighet i regjeringen og Nepali Congress.

Ministre ut – ministre inn

The Kathmandu Post 25., 26. og 27. juli 2001

Fritt oversatt og bearbejdet – med egne betraktninger – av Kirsten I. Greiner

Nyvalgte statsminister Sher Bahadur Deuba (NC) har satt sammen et foreløpig kabinett bestående av tretten ministre, inkludert ham selv. I tillegg til å være statsminister, beholder Deuba inntil videre kontrollen med palasset, forsvaret, utenrikspolitikken, den generelle administrasjon, industrien, handel og varer, kvinner og barn og sosial velferd, landreformer og -forvaltning, vitenskap og teknologi, samt justis og parlamentsaker. Ministerpostene for disse departementene vil fordeles senere. De nye ministrene er som følger:

Khum Bahadur Khadka: Home and Local Development

Dr. Ram Sharan Mahat: Finance

Bijaya Kumar Gachchhadar: Water Resources

Mahesh Acharya: Agriculture and Cooperatives

Bal Bahadur K.C.: Culture, Tourism and Civil Aviation

Gopalman Shrestha: Forest and Soil Conservation

Sharat Singh Bhandari: Health

Chiranjibi Wagle: Physical Planning and Works

Palten Gurung: Labour and Transport Management

Jaya Prakash Prasad Gupta: Information and Communications

Amod Prasad Upadhyay: Education and Sports

Premlal Singh: Population and Environment

Chakra Prasad Bastola, som var både uten- og innenriksminister i Koirala-regjeringen og ikke støttet Deuba's forsøk på å kaste Koirala, er ute av dansen for denne gang. Den nye innenriksministeren, Khadka, var tidligere Koirala's nære medarbeider, men forlot Koirala-leiren til fordel for Deuba's leir i fjor. Ram Sharan Mahat, som i liten grad har tatt stilling i striden mellom Koirala og Deuba, fortsetter i sin post som finansminister, mens tidligere forsvarsminister (og støttespiller til Koirala), Mahesh Acharya, er utnevnt til jordbruksminister. Noe uventet er Jaya Prakash Gupta utnevnt til minister for informasjon og kommunikasjon. Gupta var opprinnelig Koirala's strategiker og rådgiver, men forlot Koirala-regjeringen for noen måneder siden pga. uenighet med sine kollegaer. Nå dukker han opp igjen på Deuba's lag. Nyutnevnte minister for utdanning og sport, Amod Prasad Upadhaya, er i slekt med, og tilhenger av, Koirala. Den største overraskelsen er Premlal (P.L.) Singh, også kalt Mr. Clean & Green, som blir miljøminister. Han var tidligere borgermester for Kathmandu by og ble valgt inn i parlamentet i 1999. Deuba har delvis lyktes i å sette sammen et balansert kabinett der også nære medarbeidere til Koirala er inkludert. Deuba klarte imidlertid ikke å få med Sushil Koirala – konkurrenten om statsministerposten fra G. P. Koirala-leiren.

Ingen kvinner er å se i det nye kabinettet, noe Deuba kritiseres for. I tillegg øyner man kun ett nytt fjes; miljøminister P. L. Singh. De fleste andre ansiktene er kjente og i visse sammenhenger slitte. Mange har mislykte historier eller korrupsjonsskandaler som vedheng. Wagle, Gachchhadar, Gupta, K.C. og Bhandari er alle anklaget for snuskete oppførsel og hestehandel i tidligere regjeringer, men det er ikke bevist. Turistminister K.C.'s rykte er i tillegg preget av at han brøt seg inn i huset til en kvinne, mishandlet henne og avsluttet med å ramponere boligen. Flere personer var vitne til episoden der politiet var involvert og K.C. senere møtte en storm av krav om å trekke seg fra regjeringen. Innenriksminister Khadka innrømmet en gang å ha bortført et parlamentsmedlem for å redde den første Deuba-regjeringen i forbindelse med en tillitsvotering i parlamentet. Khadka har også skrytt av at han i det skjulte ga betydelige pengesummer til personer

som arbeidet med å splitte det tidligere store partiet CPN-UML. Ved å inkludere disse personene i regjeringen sender dessverre Deuba et signal om at kampen mot korrupsjon og politisk hestehandel ikke vil stå øverst på prioriteringslisten den kommende tiden. Det er ironisk at en av Deuba's kraftigste spydspisser i kampanjen mot Koirala, var at forgjengeren huset korrupte ministre i sin regjering. Nå er rollene byttet om og Koirala-leiren kan kaste spydet tilbake med større overbevisning og kraft enn Deuba maktet.

Mange drept og bortført i Nepal – hæren utplassert – våpenhvile – venstresiden forenes – radikale jordreformer foreslått:

Regjeringen i forhandlinger med maoistene

Spotlight Vol.20 No.59 (31.aug.-6.sept. 2001), Kantipur 3. September 2001 og The Kathmandu Post 4., 5., 6., 8., 9., 13., 14., 15., 16., 24., 29. og 30. juli, 3., 4., 9., 13., 15., 16., 17., 18., 20., 22., 24., 25., 26., 27., 28. og 31. august og 1., 2. og 3. september 2001

Fritt oversatt og bearbeidet – med egne betraktninger – av Kirsten I. Greiner

For første gang sitter Nepal's regjering og maoistene ved forhandlingsbordet i offisielle samtaler. Startskuddet gikk 30. august i Lalitpur. Det ble som ventet ingen konkrete resultater av dette første møtet, men partene har startet en forhandlingsprosess og er enige om å møtes igjen i midten av september. Maoistene har foreslått Rolpa-distriktet, området der de har sterkest fotfeste, som åsted for neste forhandlingsrunde. Regjeringens forhandlere skal overveie forslaget. Maoistene har tydelig et ønske om å bevege motparten over på sin banehalvdel. Til tross for at diskusjon om møteplass kan synes triviell og irrelevant, er slike prosessuelle faktorer viktige: møteplass er ikke nøytralt, men signaliserer hvem som gir motparten en konsesjon – om enn symbolsk. Slike signaleffekter er viktige for partene, ikke minst fordi de konstant opptre for et "hjemlig publikum" – maoistene for sine tilhengere og regjeringen for andre nepalesere. For maoistene vil Rolpa som møtested signalisere en "seier" som kan skape ny giv og iver hos tilhengere, og derigjennom påvirke styrkeforholdet mellom partene. Prosessuelle aspekter kan således spille over på forhandlinger av mer substansiell karakter. Vi kan forvente en rekke lignende utspill og diskusjoner hvis forhandlingene fortsetter.

I denne første samtalen sto maoist-delegasjonen, ledet av Krishna Bahadur Mahara, fast på sine krav om ny grunnlov, en overgangsregjering og innføring av republikk. Regjeringens forhandlingsdelegasjon, ledet av minister Chiranjivi Wagle ("Physical Planning and Works"-departementet), ville ikke besvare kravene før konsultasjoner med regjeringen. Muligens manglet Wagle mandat til å avvise kravene. Statsminister Sher Bahadur Deuba har helt klart avvist monarkiet og demokratiet som forhandlingstemaer. Mer sannsynlig er det imidlertid at regjeringsdelegasjonen først ønsket å høre på maoistene, skape en god atmosfære og deretter presentere sin posisjon i neste runde. I tillegg til Wagle, består regjeringens forhandlingsdelegasjon av jordbruksminister Mahesh Acharya, Bijay Kumar Gachchhadar (minister for vannressurser) og to sentrale personer i regjeringspartiet Nepali Congress (NC); Chakra Prasad Bastola og Narhari Acharya. Maoistenes delegasjon har tre medlemmer: Krishna Bahadur Mahara, Top Bahadur Rayamajhi og Agni Prasad Sapkota. Tilstede ved det første møtet var også to mer uavhengige personer og politikere; Daman Nath Dhungana og Padma Ratna Tuladhar.

Forhandlingsinitiativet kom fra Sher Bahadur Deuba allerede dagen etter at han ble valgt til ny statsminister i Nepal 22. juli 2001. Deuba annonserte en unilateral våpenhvile og

inviterte maoistene til forhandlingsbordet, noe maoist-leider Prachanda øyeblikkelig besvarte med å legge på is alle planlagte offensiver fra deres side. Nepali Congress ga senere sin godkjenning til at Deuba kunne gå inn i forhandlinger. Beslutningen ble tatt av en enstemmig Central Working Committee i NC, noe som gjør situasjonen lettere for Deuba. Både regjeringen og maoistene har den siste tiden innfridd motpartens viktigste krav for å starte forhandlinger. Myndighetene har frigitt flere titalls fengslede maoister og offentlig gjort rede for de nesten tre hundre andre som fremdeles er fengslet. Maoistene har i store trekk anerkjent og rettet seg etter våpenhvilen, samt løslatt noen av personene de holdt fanget. Dermed var det nødvendige grunnarbeidet for samtaler gjennomført.

Seks dager etter at våpenhvilen trådte i kraft, holdt organisasjoner tilknyttet maoistene for første gang et åpent massemøte i hjertet av hovedstaden. Myndighetene har aldri tidligere tillatt et slikt møte å finne sted. Omlag 1000 frammøtte hørte organisasjonenes representanter prise den nye Deuba-regjeringen for at den har anerkjent maoistene og tatt initiativ til fredsforhandlinger. Tidligere statsminister Girija Prasad Koirala (NC) ble omtalt i mindre pene vendinger. Politiet var tilstede, men holdt seg på avstand og dirigerte trafikken bort fra Indra Chowk der masse møtet fant sted.

Annonsering av våpenhvilen kom bare timer etter at tretti maoister og sytten politimenn ble drept da maoistene angrep en politipost i Bajura-distriktet i Vest-Nepal. Regjeringen var tydelig på defensiven i Koirala's siste tid som statsminister, da maoistene drepte flere dusin politimenn i løpet av få dager. Landet har opplevd en blodig juli måned der mange mennesker har mistet livet. En bombe gikk av i en fabrikk i hovedstaden, mens politiet klarte å desarmere flere bomber utplassert nær skoler og kinoer i Kathmandu, Patan og Bhaktapur noen dager senere. Vest for Nepalgunj ble to sivile og 34 politimenn bortført. I Rolpa led et tyvetalls rekrutter samme skjebne, mens 41 politimenn mistet livet i Lamjung, Nuwakot og Gulmi. Den mest omtalte episoden skjedde i Holeri i Rolpa, der maoistene bortførte 69 politimenn. Dette ga startskuddet til utplassering av Royal Nepal Army (RNA). Innen midten av juli hadde en hærstyrke på 1500 mann posisjonert seg i landsbyen Nuwa i Rolpa-distriktet, samt i de omliggende distriktene. RNA hevdet at de hadde omringet maoistene, mens maoistene påsto at RNA var omringet. Den første trefningen noensinne mellom maoistene og hæren fant sted da maoistene angrep et militært helikopter, noe som førte til skuddveksling og tre sårede soldater. Regjeringen avventet situasjonen og hæren gikk forsiktig fram for å unngå et blodbad. Resultatet ble magert og bidro til at statsminister Koirala ble ytterligere presset til å gå av.

Utplassering av militære styrker har lenge vært omstridt. Tidligere i år kunngjorde regjeringen lovforslaget om opprettelse av en veltrent og godt utrustet halvmilitær styrke – Armed Police Force Bill (APF) – for å bekjempe maoistene. Da stillstand i parlamentet hindret godkjenning av forslaget innen fristen, ble det kunngjort nok en gang med ny godkjenningsfrist i august. Samtidig skulle en tilføyelse (om etablering av regionale administratorer) til Local Administration Act legges fram for godkjenning. Tilføyelsen skal sikre bedre koordinering av sikkerhets- og utviklingsaktiviteter i regionene – også dette rettet mot å slå ned den maoistiske bevegelsen.

Opposisjonen har vært kritisk til bruk av hæren. De fryktet at APF vil bli et instrument for regjeringspartiet og misbrukes til å undertrykke opposisjonen i neste års lokalvalg. Sentrale politikere i Communist Party of Nepal - Unified Marxist Leninist (UML) hevdet at de aldri vil slutte seg til lovforslaget, noe som skapte store problemer for Koirala. Senere var UML enda mer imot forslaget fordi det kunne sparke bena under våpenhvilen og de forestående fredsforhandlingene. For Deuba var det også et problem, men han kunne "redde ansikt" ved å forsake APF til fordel for forhandlingene. Nepali Congress kunne umulig støtte opp om Deuba's fredsinitiativ og samtidig presse igjennom en godkjenning

av APF. Men så; i en overraskende helomvending droppet UML den planlagte motstanden mot APF og de fleste UML-politikere sto sammen med NC om godkjenningen av lovforslaget i parlamentets underhus. Samme dag godkjente et enstemmig underhus tilføyselsen til Local Administration Act. Forslagene blir lover etter antatt uproblematisk godkjenning i Overhuset og av kongen. UML og NC annonserte senere at lovforslaget ble godkjent som følge av "en hemmelig forståelse mellom de to partiene": regjeringen hadde akseptert at UML og det mindre Nepal Sadbhawana Party fikk med et titalls tilføyselser til APF-forslaget. Det er også mulig at UML rett og slett ikke ville ta sjansen på å bli konfrontert med at de stemte mot APF hvis fredsforhandlingene mislykkes. Kanskje har UML innsett at APF da blir ett av myndighetenes viktigste maktmidler.

Mens myndighetenes utplasserte sikkerhetsstyrker er inaktive under våpenhvilen og forhandlingene, er det tegn som tyder på at maoistene bruker tiden til å organisere massemøter, stenge skoler, terrorisere sivile, tvinge "donasjoner" fra befolkningen, erklære "folkets styre" i nye områder, omgruppere sine styrker og trappe opp den militære treningen. Men maoistene vil antakelig ikke ta opp igjen offensiven før de er sikre på at den nepalesiske hæren ikke kommer politiet til unnsetning. Deuba har på sin side gått videre med APF. Samtidig advarer han maoistene og ber dem om å stanse sine aktiviteter umiddelbart.

Maoistene har lenge forlangt at APF må skrinlegges før de vil starte samtaler om en fredsløsning, men nå er forhandlingene påbegynt til tross for godkjenning av lovforslaget. Klimaet har tydeligvis endret seg med statsministerskiftet. Fremdeles hevder enkelte opposisjonspolitikere at grunnlaget for fredsforhandlinger er ødelagt. Kanskje har de rett, men grunnlaget er uansett svært så skjørt tatt i betraktning partenens tilsynelatende uforenelige posisjoner. APF vil kunne fungere som Deuba's "pisk" overfor maoistene. Deuba's "gulrot" er presentert i form av flere konsesjoner den siste tiden.

Regjeringen har latt seg presse av den maoistisk-allierte All Nepal Women's Association (Revolutionary) til å erklære en rekke nye og omfattende regler for produksjon, salg og konsum av alkohol i Nepal (se annen artikkel i dette Hamro Patrika). Presset kom i form av opptøyer, ramponering og trusler. Det er liten tvil om at alkohol er roten til mange familiekonflikter og sosial nød – noe kvinnegrupper har hevdet i lang tid. Spørsmålet er om de nye reglene vil virke etter intensjonen. Myndighetene burde reagert og innført alkohollovgivning tidligere, men ikke som et hastverksarbeid i urolige forhandlingsstider. Regjeringen sender et svært uheldig signal: den gjør lite før presset blir stort nok.

Den største konsesjonen til maoistene er imidlertid omfattende jordreformer i Land Reforms Bill (LRB) som Deuba annonserte to uker før den innledende fredssamtalen. For å unngå at store jordeiere unnslopp reformene ved å registrere landområder på slektninger og andre personer (noe mange allerede har gjort), ble det lagt ned forbud mot alle eiendomstransaksjoner inntil regjeringen registrerte reformene som lovforslag 31. august. Heretter skal alle transaksjoner være i tråd med LRB. Forslaget innebærer sterkere begrensninger på hvor mye jord en person kan eie. Tidligere grenser var 2-4 ganger høyere enn foreslått i LRB. Hensikten skal være å frigjøre jord for distribusjon til landløse, fattige og ulike etniske grupper. Regjeringen lover å kompensere jordeiere som fratas land under jordreformene, men sier kompensasjonsbeløpet vil avgjøres i ettertid. Rykter om forestående devaluering av den nepalesiske rupien og begrensninger også på formue, har ført til at folk tar ut penger fra bankene og kjøper opp gull og indisk valuta. Finansministeren tilbakeviser imidlertid at regjeringen har planer om formuetak. Også under Deuba's første regjeringsperiode i 1995-97 ble landområder omfordelt til vanskeligstilte deler av befolkningen.

Jordreformene møter massiv kritikk fra Nepal Sadbhawana Party (NSP), Rastriya Prajatantra Party (RPP) og deler av NC, og har ført til protester, uro og fullstendig blokkering av arbeidet i parlamentet. NSP baserer seg på støtte i Terai hvor jordreformene vil ha størst innvirkning. Terai-folk er i stor grad avhengige av jordbruket og landarealer er deres viktigste verdi. Svært mye av den økonomiske og sosiale aktiviteten i Terai har røtter i, og er basert på, landeiendom. RPP's protest har sammenheng med at partiets medlemmer og tilhengere er blant landets største jordeiere, takket være deres høye posisjoner i panchayat-tiden. Offisielt er de to partiene slett ikke motstandere av selve reformene, men de krever begrensninger på formue istedenfor, eller i tillegg til, landeiendom. Sett i lys av de enorme formuene mange politikere (og andre med de "rette forbindelser") har bygget seg opp de siste tiårene, er ikke dette et krav uten rimelighet eller gjenklang. Deuba vil ikke love noe på den fronten og situasjonen er fastlåst. NSP og RPP klarer dermed å trenere jordreformene – og kapre stemmer til neste års lokalvalg – ved å koble inn formuetak og å spille på Terai-folkets mistro til reformene. Dette kommer til syne også i deres krav om at statsborgerskapspapirer skal utstedes til de fattige i Terai og resten av Nepal før jord redistribueres. Denne koblingen er imidlertid et essensielt poeng fordi bare registrerte statsborgere kan eie land og de uten statsborgerskapspapirer hovedsakelig er landløse fattigfolk som jordreformene er ment å fordele land til. Deuba påstår at statsborgerskapene skal ordnes, men møter liten tiltro. Selv UML, som i begynnelsen støttet LRB, mener nå at lovforslaget "ikke er i bøndernes interesse", men samtidig presser partiet for enda mer radikale jordreformer. Deuba smugkikker nok også mot lokalvalgene og står ansikt til ansikt med maoistene som krever radikale endringer raskt. Jordreformer er nettopp ett av maoistenes og opposisjonens hovedkrav og oppslutningsgrunnlag som Deuba's LRB nå tar kraften fra. Samtidig kunne nok maoistene bare svelge den sure Armed Police Force Bill-pillen hvis den var sukkret med jordreformer.

Forslaget om jordreformene er i ferd med å erodere NC's posisjon i Terai. Mer uventet kritiseres statsministeren nå fra egne rekker. LRB har splittet NC i to langs en geografisk skillelinje som tidligere ikke har vært så synlig: politikere fra åsene og de fra Terai. Selv mange av ministrene i NC-regjeringen uttrykker klar motstand mot reformene. Indirekte har dermed maoistene sådd ny splid i NC. Mer åpenlyst utfordrer de UML ved å anklage enkelte sentrale UML-politikere for å svikte "revolusjonen" og påvirke Deuba til å annonsere tiltak som svekker maoistenes sak. UML-ledelsen vil ikke støtte maoistenes krav om republikk og ny grunnlov. Når UML ikke kan vinnes, satser maoistene på propaganda og splitt-og-hersk strategien som de også benyttet overfor Koirala. Med ønske om å bli den sterkeste kommunistiske kraften i landet, er det ikke overraskende at maoistene har kommet i konflikt med UML.

Deuba er antakelig lite fornøyd med at LRB også har bidratt til at minst åtte av partiene på venstresiden, inkludert UML og CPN (ML), er blitt enige om å samarbeide om enda mer radikale jordreformer og å danne en mer generell allianse. Insentivet synes å være et rent overlevelsesinstinkt. Alle venstrepartiene, og spesielt UML, frykter tilbakegang og tapt politisk status som følge av forhandlingene mellom regjeringen og maoistene. Den folkelige støtten svinger stadig mer i maoistenes favør og UML søker slagkraft før de kommende lokalvalgene. Partiet ønsker ikke en svakere stilling enn de radikale maoistene hvis sistnevnte skulle bli stuerene og delta i normale politiske prosesser. CPN (ML), som brøt ut av UML for et par år siden, ser liten gevinst i å tviholde på partistatusen hvis det frarøver dem en mulig maktposisjon. De mindre kommunistiske partiene innser at framgang avhenger av samarbeid på venstresiden: Nepal's "maoistiske revolusjon" vil gå i en av to antatt ekstreme retninger og småpartiene frykter tapt relevans hvis de forblir alene i midten. Statsministeren har gjort en genistrek eller en tabbe ved å både få godkjent APF og lokke maoistene til forhandlingsbordet. Men Deuba skal tilfredsstille mange aktører med sterke interesser og skjulte agendaer før "folkets krig" går mot slutten.

Fredssamtaler i Nepal

Regjeringen i Nepal har innledet fredssamtaler med landets maoistiske gerilja, som i fem og et halvt år har kjempet for å gjøre landet til en kommunistisk republikk.

Partene møttes for første gang torsdag. I en felles pressemelding sa de to sidene at de begge var forpliktet til å finne en fredelig løsning. Etter samtalene torsdag ble de enige om å møtes igjen i løpet av to uker, uten at noen dato ble fastsatt.

- Vi la frem vår dagsorden, som går ut på å kreve en republikansk stat, en ny grunnlov og en interimregjering som overvåker maktskiftet i landet, sa en av opprørslederne, Krishna Bahadur Mohara, til journalister etter møtet, som fant sted 15 kilometer utenfor hovedstaden Kathmandu.

- Regjeringen sier at de vil diskutere våre krav før det neste møtet, sa Mohara.

Regjeringen er i mot å endre den nåværende statsformen med konstitusjonelt monarki, som ble innført da en demokratibevægelse i 1990 gjorde slutt på et absolutt monarki.

- Vi har en åpen agenda, men det kommer ikke til å bli noe kompromiss i spørsmålet om konstitusjonelt monarki eller parlamentarisk demokrati, sa statsminister Sher Bahadur Deuba onsdag.

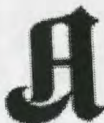
- Samtalene var vennlige og ga oss mulighet til å forstå hverandre, sa Wagle etter møtet.

Også menneskerettighetsaktivister deltok under samtalene.

I samtaler. Krishna Bahadur Mohara leder forhandlingene med regjeringen. Her taler han på et møte i Panga.

FOTO: BINOD JOSHI/AP

INTERAKTIV

30.08.01

"Økonomisk ruin nå vil bety politisk ruin"

Intervju med finansministeren i Nepal

Nepali Times 6.-12.-7-2001

Utdrag av intervju oversatt og bearbeidet av Thond Berge Larsen

Hvordan er den økonomiske situasjonen?

De makroøkonomiske indikatorene er ikke dårlige. Vi forventer seks prosent vekst i BNP. Eksporten holder seg oppe, men trenden de siste seks månedene er ikke særlig oppmuntrende – vi har problemer med noen viktige eksportartikler. Vi har bra med valutareserver, men dårlig likviditet og forretningsklima, ikke minst pga uro, streiker, maoistproblemet og den uansvarlige taktikken til selv de veletablerte politiske partiene. Samlet tilsier dette at også de makroøkonomiske indikatorene kan endres. Når det gjelder maoistene har imidlertid de innflytelse vesentlig i utkantområder med liten økonomisk aktivitet.

Men maoistene har truet industrien også i viktige industriområder?

Det er riktig at de har prøvd å ramme Regjeringen også i sårbare områder i Terai – Chitwan, Bara, Parsa, Morang, Sunsari, Jhapa og Kapilvastu. Dette er de områder hvor Nepals økonomiske og industrielle aktiviteter er konsentrert. I Chitwan ser det ut til at de prøver å stoppe bryggeriene. De har til og med laget problemer for produkt som Coca Cola. Alt dette er ille, men vi er veldig opptatt av å sikre total sikkerhet for vår økonomi.

Hvorfor kan man ikke, av hensyn til økonomien, få til et minimum av politisk forståelse mellom opposisjonen og regjeringen -og mellom fraksjonene innen Kongresspartiet?

Det er hva vi prøver å få til. Vår viktigste diskusjon med de andre partiene er følgende: "la oss bli enige om en felles nasjonal agenda". Vår statsminister har sagt at det ikke er viktig om han får sitte eller ikke – det viktige er å få konsensus om kjerneområdene. Når det blir enighet om de brede nasjonale spørsmål mellom de politiske krefter som tror på den konstitusjonelle prosessen, kan Regjeringen få ting til å gli. Vi må få til en enighet om en 5 års opphold når det gjelder streiker og bandhs. Slik det er nå går det ikke. Det er på tide at vi innser at dersom vi blir ruinert økonomisk nå er vi politisk ruinert, og vi har ingen fremtid. Så la oss stoppe aktiviteter som ødelegger økonomien. Nå er det slik at til tross for lovene, så rekrutterer industrien utenlandsk arbeidskraft. Dette skjer på grunn av de problemene som har oppstått initiert av politiske grupper.

Hvordan svarer opposisjonen på de kravene du nevner overfor?

Når vi snakker uformelt, er de enige. Men når det kommer til realitetene er det noe annet. Selv ansvarlige partier som UML som på en måte er aktuelle som regjeringsparti, oppfordret til en helt uansvarlig tredagers generalstreik. Denne stoppet det økonomiske livet og laget en meget dårlig presedens.

Er ikke dette å bedra både dere selv og oss, det nepalesiske folket?

Det er riktig. Det å blande politikk og økonomi er veldig uansvarlig da det er meget vanskelig å få en ruinert økonomi på skinnene igjen.

Dårlige resultater på årets SLC (School Leaving Certificate) eksamen.

The Spotlight, 31.august- 6.september 2001
Fritt oversatt og bearbeidet av Kristine Alsvik

Mer enn to tredjedeler av de som gikk opp til SLC eksamen i år besto ikke. I distriktene var det skoler som ikke hadde en eneste elev som besto eksamen. Mens sentrale myndigheter sier at dette er et resultat av nytt pensum og strengere behandling, er det mange som mener årsaken er fundamentale feil i utdanningssystemet.

Da årets SLC resultat ble offentliggjort om morgenen den 16.juli i år, var det mange elever som ble skuffet. Av de 213 807 elevene som gikk opp til eksamen var det nærmere to tredjedeler som ikke besto og som dermed ikke kunne krysse "the iron gate" som eksamenen populært kalles blant studentene.

I fjor besto 45% SLC eksamen, i år var dette tallet nede i 31,62%. Vanligvis bruker mellom førti og femti prosent å bestå eksamen. I ukene etter offentliggjøringen av årets resultat var avisene fulle av nyheter om de triste resultatene rundt om i landet.

I Nawalparasi Distriktet var det bare 22% av elevene som besto eksamen. Dette førte til at higher secondary schools (hvor de underviser ten plus two, dvs de to årene etter passert SLC) følte seg presset til å stenge, fordi de var redd for at de ikke ville få nok studenter for neste skoleår. Lignende tilstander var det også i den midtvestre regionen. Ifølge en nyhetsrapport var det bare en femtedel av studentene som besto eksamen i dette området. Også her frykter skolene for at det ikke vil være nok elever til klassene. Også kjente skoler i Kathmandu og flere andre "boarding schools" hadde flere elever i år som strøk enn det de normalt har.

"Dette er nærmest en katastrofe", sier pedagogen Min Bahadur Bista. "Slike dårlige resultater vil føre til en sosiopolitisk krise i landet", mener han.

Mange teorier er presentert som forklaring på de dårlige resultatene. Myndighetene mener det har sammenheng med streng evaluering og avanserte kurs, og at dette førte til at svakere studenter ikke kom seg gjennom. Andre mener det har sammenheng med dårlig planlegging i forbindelse med endringene i eksaminasjonssystemet. I tillegg har skolene merket presset i forbindelse med politiske uroligheter det siste året. Streiker og "bandhs" organisert av politiske partier og studentaktivister har, i tillegg til maoist - opprøret i visse deler av landet, forstyrrer den vanlige driften av skolene.

Mens situasjonen i landets offentlige skoler er elendig, for å si det mildt, begynner også de private skolene å merke problemene. Tusenvis av privatskoler ble tvunget til å stenge for en uke i desember i fjor og i april i år etter press fra den pro-maoistiske studentorganisasjonen.

Dette er ikke første gang SLC resultatene har vært dårlige, men trenden de siste årene har vært at resultatene har forbedret seg fra år til år. Dette har sammenheng med en økende satsning på utdanning i landet. Statlige investeringer i utdanningssektoren har økt, og utgjør i dag ca 15% av det årlige nasjonale budsjettet. Analfabetismen i landet har sunket, i dag kan 53% av landets innbyggere lese og skrive, mot 2% i 1950.

Årets dårlige resultater har flere årsaker, men det som er helt klart er at de er et tydelig eksempel på de problemene som for tiden råder i landet.

Ny og fin - men tom

Kilde: The Nepali Times, 6-12. juli, 2001 Av Binod Bhattarai
Oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes

Nepals første containerterminal for jernbane står ferdig – men ingen tog kommer seg dit. Kathmandu og New Delhi klarer ikke å bli enige.

Seks måneder etter at den er fullført, står Nepals aller første og splitter nye containerdepot ferdig rett utenfor grensebyen Birgunj, nær grensen til India. Den ser forlatt ut, der den står og lar monsoonregnet tromme mot det tomme anlegget til 29 millioner dollar. Denne "havnen", milevis fra havet, vil kutte transportkostnadene for all eksport og import nesten til det halve, siden indiske jernbanevogner skal losse containere inne i Nepal, og ikke utenfor, som før. Men havnen står tom og forlatt fordi Nepal og India ikke kan bli enige om hvordan de indiske jernbanevognene skal bli kjørt de 5,4 kilometerne fra Raxasul til terminalen.

- Vi vil gjerne at togene skal begynne å komme allerede i morgen, sier en kilde i handelsdepartementet - siden vi ventet en slik forsinkelse, sendte vi over forslaget vårt allerede i februar i fjor.

Det tok India helt til april 2001 å svare på henvendelsen, og komme med et motforslag. Denne uka ser fortsatt nepalesiske myndigheter på dokumentetene, saken blir tema på et møte mellom de to landene i Katmandu i september.

Foruten det generelle indiske jernbanebyråkratiet, ser konfliktene ut til å skyldes et regelrett krasj mellom nepalesiske og indiske myndigheter. Et eksempel på hva konflikten består i, er når det gjelder den indiske inspeksjonen av vognene på veg inn i Nepal. Nepal vil ha enklere prosedyrer for å unngå forsinkelser, mens inderne vil ta en grundig sjekk. Det tar tid, og nepaleserne skjønner ikke hvordan det kan være nødvendig å bruk så mye tid og ressurser på en slik rutinekontroll.

Dette er bare et av mange punkter som Nepal og India på langt nær er enige om. Forsinkelsen koster Nepal dyrt. Fortsatt må landet betale dyr, og egentlig unødvendig, cargo-transport til og fra havet.

Byggingen av containerhavna er finansiert med lån fra Verdensbanken. Når bare avtalene går i orden, venter havna ti tog i måneden til å begynne med og seksten når den går med full kapasitet. Prosjektet skal være ferdig 31. desember i år.

Fireåring ny Kumari

I midten av juni ble en fire år gammel jente ble innsatt som Nepals nye levende gudinne, eller Kumari som det heter i Nepal. Valget av Reshmila Shakya var en strengt bevoktet hemmelighet, men embetsmenn sier at jenta erstattet den gamle Kumari, eller jomfrugudinne, som trakk seg tilbake forrige uke fordi hun nådde puberteten.

Den nye Kumari ble innsatt slik tradisjonen tilsier, sier sjefpresten ved slottet i Nepal, Ramesh Prasad Pandey. Hun er en praktfull jente og velsignet meg med glede, sa en troende.

Innsettelsen fant sted i Kumari Ghari på Durbarplassen, som er full av templer, i sentrum av hovedstaden.

Mastergradsstudier i buddhisme ved Tribhuvan universitetet

The Kathmandu Post, 25. august 2001
Fritt oversatt og bearbeidet av Kristine Alsvik

Studenter som for tiden driver med lavere grads studier i buddhistiske studier ved Tribhuvan Universitetet (TU) møter på dilemmaet om hvorvidt de skal dra til Tibet for å videreføre sine studier, eller vente til kursene blir introdusert ved TU. Bare et par år etter at det ble satt igang lavere grads studier i buddhisme ved TU er det nå snakk om å sette igang studier på masternivå også. Fagpersoner i buddhistisk filosofi ville gjerne få introdusere buddhistisk filosofi på mastergradsnivå, og argumenterte med at dette var et veldig populært fag. For tida er det 57 studenter ved fakultetet for buddhistiske studier. Fakultetet sliter med at de får for få bevilgninger fra staten, og har bare hatt råd til å ansette en lærer så langt. I tillegg er det flere lærere som enten er leid inn av studentene eller som stiller opp frivillig. Krefter i miljøet rundt fakultetet sier det er viktig å få igang studier på et høyere nivå fordi dette er med på å øke kunnskapen om buddhisme og dermed også gjenopplive den rike buddhistiske kulturelle arven.

Private skoler må stenge i Dhankuta

The Kathmandu Post, 4. august 2001
Fritt oversatt og bearbeidet av Kristine Alsvik

Privatdrevne boardingskoler er på nippet til å måtte stenge etter at de har mottatt brev fra All Nepal National Independent Students' Union (ANNISU)- Revolutionary, hvor organisasjonen krever at skolepengene må halveres. ANNISU-Revolutionary skrev til disse skolene 27. juli og ba dem om å ikke kreve mer enn Rs 100 på de lavere klassene, og at prisen på de høyere klassene ikke måtte øke med mer enn Rs 10 per klasse. De advarte også om at skolepengene til tiende klasse heller ikke måtte overstige Rs 225. Ansatte ved skolene er forundret og skremt over disse brevene og administrasjonen ved skolene har tenkt å diskutere saken med studentunionen. De sier at de ikke kan drive skoler som går med økonomisk underskudd, og at de dermed ikke kan halvere skolepengene slik studentunionen har krevd. En av skolene som ble stengt av maoistene den 11. juli, Sagarmatha Boarding School, holder fortsatt stengt.

- Det er post til deg...

Kilde: The Nepali Times, 17-23. august, 2001-08-22
Oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes

Innbyggerne i Kathmandu kan om kort tid motta post i hjemme sine -det kan skje fortere enn noen har drømt om. Framtidige postbud er allerede under opplæring, hovedsakelig må de lære det metriske systemet, som nettopp er introdusert i Kathmandu. Det metriske systemet gir hvert hus et eget nummer og hver gate et eget navn, dermed vil postbudene, ambulansen og brannbilene endelig ha virkelige adresser å forholde seg til. The Kathmandu Valley Mapping Programme skal innføre systemet i mange av byens bydeler, blant annet Naxal, Darbar Marg og Dilli Bazar, mens forarbeider er i gang for Kalanki, Kalimati, Kulesweor og Swayambhu.

Elektrisitet på landsbygda

Kilde: Spotlight Aug 24 - Aug 30, 2001.
Oversatt og bearbeidet av Thrond Berge Larsen

Ministeren for vannressurser informerte parlamentet 23. august om at det med støtte fra Asian Development Bank (ADB) var satt igang en forhåndsstudie av landsbygdelektrifisering i 22 av Nepals 75 distrikter. Ifølge en departementskilde vil rundt 154 000 hushold kunne nyte godt av dette prosjektet. Regjeringen har allerede sikret seg tilsagn om lån.

Svensk Melamchi-støtte

Kilde: Spotlight Aug 24 - Aug 30, 2001.
Oversatt og bearbeidet av Thrond Berge Larsen

Den svenske regjering har sagt at den vil støtte Melamchi-prosjektet med 27 millioner dollar, halvparten skal være ren bistand, og halvparten gis som lån. Prosjektet omfatter bl.a. en 27 km tunnel og er anslått å koste 645 millioner dollar. Hovedparten av finansieringen vil komme fra et konsortium av internasjonale donorer ledet av Asian Development Bank.

Millionvis må flytte på grunn av anleggsprosjekter

Kilde: The Kathmandu Post, 28. august, 2001
Oversatt og bearbeidet av Thrond Berge Larsen

Dersom man ikke håndterer utfordringene ved de 114 damprosjektene i Nepal som nå er under vurdering på en god måte, kan man risikere at prosjektene, dersom de bygges, vil forårsake ufattelige lidelser. Bl.a. vil tusener av mennesker kunne bli hjemløse.

Det var Dr. Annanda Mohan Bhattarai som hevdet dette på et møte arrangert av Nepal Bar Council om hans nye bok "Displacement and Rehabilitation in Nepal, Law, Policy and Practice".

Bhattarai hevdet at det samlet sett er flere mennesker i verden som har måttet flytte pga anleggsprosjekter enn det er flyktninger i verden. Likevel er det i dag veldig få lover som regulerer flytting av mennesker. Ikke minst gjelder dette for landene i Sør-Asia.

Dr. Bhattarai sa at statene flytter folk tilfeldig og planløst og samtidig får de som må flytte heller ikke del i fordelene ved prosjektene. Når det gjelder kompensasjon kan det diskuteres lenge om hva som kan kalles rettferdig kompensasjon. Utvikling er ikke et behovsbasert konsept men bør være et rettighetsbasert konsept som gir folk mulighet for å bestemme over sin egen utvikling.

Bhattarai fremholdt at ufrivillig flytting av folk ikke bare krenker folks eiendomsrett men også krenker deres menneskerettigheter. Dersom man ikke håndterer flyttespørsmålene riktig, kan de 114 damprosjektene i Nepal medføre alvorlige problemer i hele Terai og Chure.

Rent vann til Katmandu

Grønt lys for Nepals største drikkevannsprosjekt noensinne

KATMANDU (b-a): Befolkningen i Katmandu-dalen gleder seg over at finansieringen av et stortilt drikkevannsprosjekt endelig er i orden. 17. august undertegnet NORAD sin del av avtalen om Melamchi-prosjektet, som vil gi rent vann til både hovedstaden og en rekke landsbyer.

• NAVIN SINGH KHADKA

Rent vann er ingen selvfølge i Nepals hovedstad Katmandu og landsbyene i dalen. I en årrekke har man jobbet for å få realisert Melamchi-prosjektet – en 28 km lang tunnel som skal frakte vann fra Melamchi-elven til Katmandu. Men det vil koste: til sammen over fire milliarder kroner.

Det har vært tautrekking og forhandlinger om prosjektet, og da Verdensbanken trakk seg i mars, var det mange som trodde at hele prosjektet skulle gå på grunn.

Stort NORAD-bidrag. Men i løpet av de siste månedene har de fleste givne likevel godkjent sine bidrag til prosjektet. Den 17. august skrev NORAD, som en av de siste bidragsyterne, under en avtale som støtter prosjektet med 223 millioner kroner.

– Undertegningen av avtalen mellom NORAD og de nepalske myndighetene er et stort skritt mot en realisering av prosjektet. Vi håper at arbeidet med tunnelen vil starte neste høst, sier Åse Seim, chargé d'affaires ved den norske ambasadens i Katmandu.

Verdensbanken skeptisk. Den største bidragsyteren, Asian Development Bank (ADB), har godkjent et lån til 120 millioner amerikanske dollar til prosjektet. Den multilaterale organisasjonen er koordinator blant finansieringspartnerne til Me-

lamchi Water Supply Project (MWSP), selskapet som skal gjennomføre og drive prosjektet.

Japan Bank of International Cooperation har på sin side godkjent et lån på 50 millioner amerikanske dollar, mens det svenske SIDA har godkjent et beløp i lån og støtte tilsvarende den norske gavebistanden. OPEC og Nordic Development Fund er også blant bidragsyterne.

Verdensbankens håndtering av prosjektet har bidratt til å forsinke prosjektet. Banken støttet det opprinnelig, men reserverte seg etter hvert mot flere sider ved det ambisiøse prosjektet.

Melamchi Water Supply Project fryktet at andre støttespillere skulle følge verdensbankens eksempel. Og i slutten av mars bestemte Verdensbanken seg for å stå utenfor MWSP,

men ønsket å støtte ett av prosjektets komponenter: rehabilitering av det ødelagte vannledningsnett i Katmandu.

– Verdensbanken stiller opp for rehabiliteringsprosjektet, uavhengig av Melamchi, uttalte Jan Janson fra Verdensbankens hovedkvarter.

NORAD ønsket vannkraft også. I fjor måtte MWSP også takle en annen delikat donor-sak. Asian Development Bank og NORAD var uenige om hvorvidt det var riktig å inkludere vannkraft i prosjektet. NORAD argumenterte for en kombi-løsning med både utbygging av vannkraft og drikkevannsprosjekt, mens ADB var imot. Tautrekkingen endte med en ADB-undersøkelse som konkluderte med at vannkraft ville skape miljøforstyrrelser, hovedsakelig i Langtang National Park. De mente også at kraftverket ville gi økte utgifter. Myndighetene valgte å lytte til ADB, mens NORAD tok de nye elementer i saken til etterretning og fortsatt ville støtte prosjektets tunnelkomponent.

Givernes betingelser Selv om mange avtaler er på plass, betyr det ikke at givne øyeblikkelig vil åpne lommebøkene og at feltarbeidet kan begynne. Før det kan skje, må nepalske myndigheter møte finansieringspartenes betingelser.

En av betingelsene er privatiseringen av det statlige vannverket NWSC. Selskapet er upopulært, fordi det er lite effektivt. Under tørkeperiodene har selskapet ikke engang vært i stand til å skaffe halvparten av de 180 millioner literne med vann per dag som kreves til de rundt en million innbyggerne i Kat-

mandu.

– Privat ledelse ved NWSC er en av hovedbetingelsene. Vi ønsker å forsikre oss om at Melamchi Water ikke går i vasken, sier Richard Vokes, stedlig representant ved ADBs Katmandu-kontor. Ved MWSP loves det at en privat ledelse vil ta over rundt september neste år.

I tillegg ønsker givne at parlamentet vedtar to lover. Den ene skal regulere dannelsen og funksjonen til et NWSC-styre under privat ledelse. Den andre er en lov om drikkevann.

Hva må folk betale? Prisen for Melamchi-vann er allerede byens samtaleemne. Og med planer om en privat ledelse ved NWSC, er mange bekymret. Folk spør seg: - Hva om vannet blir så dyrt at vi ikke har råd til det? Det er ikke grunnløse bekymringer, ettersom dagens vannpris er bortimot symbolsk. Mange får faktisk vannet helt gratis.

Det kommer av at mange av husene i den eneste storbyen i Nepal ikke er registrert ved Katmandu Metropolitan Corporation. Så langt er det bare registrert 100.000 kraner i forsyningsnettverket i millionbyen. De som ikke er registrert, betaler heller ikke.

På den annen side er NWSCs ledningsnett så dårlig, at det er mange som betaler vannregningen selv om det ikke siver en eneste dråpe vann fra kranene deres.

MWSP-tilhengerne mener Melamchi-prosjektet kan løse alle disse problemene. Men det koster. De gjetter at prisen for vannet vil bli minst tre-fire ganger dagens prisnivå.

Navin Singh Khadka er journalist i avisen The Rising Nepal og stasjonert i Katmandu.

FAKTA:

■ Ulike studier viser at vannet i området i og rundt hovedstaden Katmandu bidrar til å spre sykdommer som diarré, tarminfeksjoner og kolera. Problemet er særlig stort i regntida når kloakkene tetter seg og avføring blander seg med drikkevann.

■ Et rørsystem i elendig forfatning er hovedårsak til at vannet i Katmandu er av dårlig kvalitet, og myndighetene oppfordrer befolkningen til å koke vannet før bruk.

■ Et prosjekt for å forbedre rørsystemene, finansiert av Verdensbanken, vil trolig bli gjennomført og skal avsluttes før utbyggingen av Melamchi er ferdig.

LIQUOR CONTROL**Tipsy Turvy**

The government announces measures to control liquor consumption, but will it be able to implement them?

By SANJAYA DHAKAL

Weeks of anti-liquor protestations, often violent ones, and one ravaged distillery later, the women's wing of the underground Maoists finally got the government to sign in a paper announcing a number of strong measures to control the sales and consumption of alcohol in the country.

Home Minister Khum Bahadur Khadka, on August 25, reached a truce with representatives of the All Nepal Women Association (ANWA-Revolutionary), announcing sweeping measures, including a ceiling on the number of liquor outlets, fixation of legal drinking age, time limit and ban on liquor advertisements, among others.

The sudden announcement of the measures has thrown the alcohol industry off-balance. The industrialists have already complained that their points of views were not incorporated in the announcement. 'We are not averse to controlling liquor consumption, but the government should have followed less rash route,' said one industrialist.

Many see the government announcement on liquor sales as an indication that it does not want to rock the boat before it sits down for crucial talks with the Maoists. Therefore, they say, the current announcement may turn out to be nothing more than a gimmick.

Home Minister Khadka said that the agreement will not affect star hotels and the tourism industry. 'Public health is the most important issue for the government and it will do everything it can to implement the measures,' he said.

There is no doubt that open sale of liquor and beverages has created problems in society, as many young and school-going children have developed the habit of consumption. Realizing the need to regularize the sale of liquor and beverage, parliament has passed a bill giving sweeping powers to officials to control sales.

By announcing stern measures for liquor control, the government has opened a Pandora's box. What about the use of liquor by different ethnic groups in the country during festivals and for cultural purposes? What about the inevitable reduction in the revenue receipts? More importantly, would the government really implement the measures? If so, who will check the license raj that will get a new lease of life once the limit on the number liquor outlets is effected? These are few questions that the government needs to answer before implementing the measures.

Major Points Of The Announcement

* Four dry days every month--the first two days and the last two Saturdays of every Nepali month.

* Four outlets per ward in metropolis, three in sub-metropolis, one in municipality and two in every single Village Development Committee.

* People below the age of 24 years barred from drinking.

* People below the age of 21 years barred from selling or distributing liquor.

* Ban on liquor advertisement on radio, television, print media as well as in public places.

* Liquor sales allowed only from 2 pm to 6 pm.

* Non issuance of permission for new alcohol industry.

* Ladies campus to be opened from the revenue generated from alcohol production.

* No cabins allowed in restaurants.

* Decent dress code for waitresses working in restaurants.

* Ban on events and things that negatively hurt women's prestige, including vulgar cinema, fashion show and pornographic magazines.

* Ban on gambling across the country.

* Reservation of seats for ladies in buses.

* Under age marriages, Badi practice, Jhuma practice, Deuki practice, polygamy to be stopped.

According to the agreement, the government would implement the measures that do not require legislative support within 15 days. The government would take initiatives to enforce measures that require the parliamentary support by October 1.

Over 23 millioner nepalesere

Kilde: The Nepali Times, 17-23. august, 2001-08-22
Oversatt og bearbejdet av Synnøve Nes

Nå er det offisielt; folketellingen anno 2001 viser at det bor 23.2 millioner mennesker i Nepal. Vekstraten er på 2,27 prosent. Kathmandualens innbyggertall vokser med over seks prosent hvert år, på grunn av den stadige urbaniseringen. Det betyr at om femten år bor det dobbelt så mange mennesker i dalen som det gjør i dag. Men bare femten prosent av hele befolkningen bor i bystrøk, 85 prosent bor altså fremdeles på landsbygda. – Og det er flere kvinner enn menn i Nepal, 400 000 i tallet. Riktignok er ikke dette de virkelig endelige tallene, de kommer først om fire måneder, fordi ikke alle maoist-kontrollerte områder er ferdig telt enda.

Dipendra skjøt

The Kathmandu Post 15. og 16. juni 2001
Fritt oversatt og bearbejdet av Kirsten I. Greiner

Kommisjonen som gransket drapene på Nepals kongefamilie, offentliggjorde 14. juni den offisielle rapporten. Her stadfestes det at tidligere kronprins Dipendra sto bak skuddene mot sin egen familie i juni, da ti medlemmer av kongefamilien mistet livet. Kommisjonen har besikket bevismateriale, inspisert åstedet og intervjuet øyenvitner, medlemmer i kongefamilien, sikkerhetspersonell og medisinske eksperter. Den 220 sider tykke rapporten er tilgjengelig på Nasjonalbiblioteket i Nepal, biblioteket på Tribhuvan-universitetet, på Nepal Press Institute og på internett (<http://www.ntc.net.np>).

Før den planlagte middagen, skal Dipendra ha drukket et par glass whisky, bestilt sigaretter inneholdende hasj og andre narkotiske stoffer, og spilt biljard alene i et av siderommene til middagssalen i palasset. Mens medlemmer av kongefamilien og andre inviterte ankom, ble den tydelig påvirkede kronprinsen hjulpet i seng. I løpet av kvelden hadde han flere mobiltelefonsamtaler med sin kjæreste Debyani Rana. Kronprinsen hørtes påvirket ut, men han sa intet som tydet på at noe unormalt var i gjære. Senere kom han til biljardrommet iført militære klær. Her, og i middagssalen, skjøt han i flere runder mot sin far, kongen, og andre familiemedlemmer. Prins Nirajan, Dipendra's lillebror, forsøkte å unnsnippe sammen med deres mor, dronningen. Hun ble senere funnet død i en trapp, mens Nirajan lå i hagen hvor man også fant den skadde Dipendra.

Syv personer var allerede døde da de ankom sykehuset: Kong Birendra Bir Bikram Shah Dev, Dronning Aishwarya Rajya Laxmi Devi Shah, Prins Nirajan Bir Bikram Shah, Prinsesse Shanti Rajya Laxmi Devi Singh, Prinsesse Sharada Rajya Laxmi Devi Shah, Prinsesse Jayanti Rajya Laxmi Shah og Kumar Khadga Bikram Shah. Prinsesse Sruti Rajya Laxmi Devi Rana døde på sykehuset senere samme kveld, mens Dharendra Shah døde noen dager etter. Kronprins Dipendra Bir Bikram Shah Dev ble utropt til konge før han døde på morgenen 4. juni. Blant de skadde var daværende prinsesse (nå dronning) Komal Rajya Laxmi Devi Shah, prinsesse Shobha Rajya Laxmi Shahi, Kumar Gorakh Shumsher J. B. Rana og Ketaki Chrestar.

Rapporten oppsummerer faktaopplysninger kommisjonen har samlet inn, men gir – bortsett fra henvisning til Dipendra's kjærlighetsforhold til Debyani Rana – intet motiv for handlingen. De fleste politiske partiene – selv det kongetro Rastriya Prajatantra Party (RPP) – har godtatt rapporten. Mange betviler imidlertid hele historien slik den nå framstilles. Det går ikke klart fram om Dipendra faktisk skjøt seg selv. I så fall skjøt den høyrehendte kronprinsen seg selv fra venstre side. Mange spør seg også om ikke obduksjonen av de kongelige – om den noen gang fant sted – var god nok. Mindre partier på venstresiden avviser rapporten og kaller den "ufullstendig" og "et bedrag". Rapporten kritiseres også av advokater og etterforskningseksperter.

Can't hide drug abuse anymore

The royal tragedy of 1 June has spotlighted the growing drug abuse problem among Nepali youth.

by Alok Tumbahangphey

The fact is that drugs are now a fact of life among all social classes in Nepal's towns. From labourers right up to the Kathmandu elite, drug abuse has by all accounts grown into crisis proportions.

Nepalis have always been blasé about drugs: it is culturally accepted to smoke hashish and opiates are consumed within the family environment during festivals such as Teej or Tihar. And if Shiva himself indulged in marijuana, it is no surprise that the royalty found reason to do the same. In recent years, numerous surveys have reported a rapid spread of injectable drug use among the lower strata of society as well.

Frustration among jobless youth and boredom among the upper classes who don't need jobs have fed the epidemic. If marijuana was a part of our culture, Nepali addicts have now graduated to modern designer drugs and abuse of prescription pharmaceutical products. Marijuana and alcohol were never hard to get, and the hippie era in the 1970s brought in other drugs such as opium, heroin, and LSD. The 1980s saw a rise in heroin addiction, and the 1990's led to more morphine based drugs such as cough syrups (Phencydyl was a huge brand name), depressants such as Valium, Xanax and Nitrozepa. Those who couldn't afford expensive drugs, simply injected the easily-available analgesic, Tidisec. Today, with the globalised drug market reaching Nepal, the upper class also has access to pushers who bring in crack, speed and even ecstasy. There are no reliable figures, but the number of hard drug users in Nepal's urban centres is now said to have passed 50,000. Because many of them are injecting the drugs and sharing needles, this has become one of the main factors in the spread of HIV/AIDS and Hepatitis B. Several surveys have shown that many of the sex workers in Kathmandu also inject drugs, and one estimate put the number of sex workers with HIV at 18 percent. "Most women drug users sell sex to earn money to meet their drug needs," explains Sunita Singh Malla, of the Richmond Fellowship Nepal.

Studies among hard core drug users show that in a majority of cases marijuana gets young people started on the path to addiction. Once there is an addict in the family, there is an effort to keep it under wraps.

"We can solve the problem, but there is a lack of political will," complains a highly placed source within the Narcotics Drug Law Control Enforcement Unit.

29. juni – 5. july, 2001

Forræderisaken mot Kantipur trukket tilbake

The Kathmandu Post 16. juni og 18. august 2001
Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I Greiner

Myndighetene har trukket tilbake tiltalen mot to direktører, en redaktør og styreformannen i Kantipur Publication. De fire var tiltalt for landsforræderi etter at avisen Kantipur trykket en "oppviglersk" artikkel av maoistleder Baburam Bhattarai rett etter massakren på kongefamilien i juni 2001. Tre av dem ble arrestert 6. juni og tilbrakte ti dager i varetekt før løslatelse. I midten av august annonserte informasjonsminister Jay Prakash Prasad Gupta at saken ble trukket tilbake fordi nasjonale og internasjonale medier satte spørsmålstegn ved pressefriheten i Nepal.

Flom og jordskred har så langt krevd 174 menneskeliv i løpet av regntida.

The Kathmandu Post, 1. August 2001
Oversatt av Øystein Berg

Så langt har 174 menneskeliv gått tapt under flom og jordskred i regntida som nå går mot slutten. I tillegg har minst 39 personer blitt skadet og verdier for over 116 millioner rupies blitt ødelagt. Vel 1400 familier har i alvorlig grad blitt påvirket av regntidas raseringer, og det rapporteres stadig om flere som fryktes omkommet i områder hvor elvene har gått over sine bredder. Ifølge innenriksminister Khum Bahadur Khadka har det blitt bevilget hjelp fra nasjonalforsamlingen for øyeblikkelig nødhjelp til de berørte familiene.

Overgrep mot barn

August, 2001

– CWIN, FORUTs nepalske partner, dokumenterer i en rapport statusen på barns rettigheter i Nepal. I 2000 ble 3922 saker meldt til CWIN. Dette var saker relatert til utnyttning av barn, seksuelt misbruk, prostitusjon, utnyttning av barnearbeidere, tilfeller av dødsfall og savnede barn. I tillegg understrekes det at bare en liten prosentandel av overgrepene blir registrert. De fleste tilfellene forblir hemmelig og rapporteres ikke til noen instanser.

– 41 barn ble direkte berørt av konflikten mellom de nepalske myndighetene og maoist-geriljaen. Fem barn ble drept i kryssild mellom politiet og maoistene. Menneskerettighetsorganisasjoner i Nepal fordømmer sterkt drapene på uskyldige barn men partene i konflikten skylder på hverandre. Maoistene anklager politiet for å bruke barn som levende skjold, mens politiet påstår at maoistene har tatt livet av barn i aksjonene de har gjennomført.

Barns rett til deltakelse

FNs konvensjon om barns rettigheter framhever at barns deltakelse er et sentralt moment.

De siste årene har barns deltakelse blitt et tema for diskusjon i Nepal, og stadig flere blir opptatt av at nepalske barn i liten grad har fått være med på å påvirke den sosial utviklingen av landet. Tiltak har blitt igangsatt for å bidra til at barn skal få muligheten til å delta i beslutningsprosesser som angår dem selv. I denne forbindelse gjennomførte Redd Barna USA og Redd Barna Norge en undersøkelse som viste at det finnes over 1000 aktive barneklubber og grupper i Nepal. Over 240 barnerettighetsfora, med et sammenlagt medlemstall på 37 367 barn, er aktive i ulike deler av landet. CWIN har tatt initiativ til å etablere disse foraene, og gjennom dem jobbes det aktivt med å styrke barns deltakelse i ulike sektorer av samfunnet. Myndighetene i Nepal har imidlertid ikke formalisert retten til å organisere seg. Dette betyr at jevnlig får barnegrupper avslag på søknader om formell anerkjennelse.

Ulykkesrapporter etter flystyrt konkluderer med menneskelig svikt

The Kathmandu Post, 1. August 2001
Oversatt av Øystein Berg

To uavhengige ulykkeskommisjoner konkluderer med at Royal Nepal Airlines Corporations flystyrt i juli i fjor skyldes menneskelig svikt. Ulykken krevde 25 menneskeliv da en Twin Otter styrtet under forsøk på landing på ruten mellom Bajhang og Dhangadhi. Begge kommisjonene har kommet fram til at pilotene prøvde å lande selv om sikten var dårlig og de ikke kjente terrenget godt. Rapportene har også undersøkt en ulykke med Gorkha Airlines 2. november 2000. Et Dornier 9N-ACV mistet det ene hjulet under landing i Lukla, og motoren og den ene vingen ble skadet. Fire passasjerer og tre flypersonell var derimot uskadet.

Women and men wonder: how will the Bill change their lives?

27 JULY - 2 AUGUST 2001 NEPALI TIMES

The "women's bill" is one step closer to being made into law. And people on all sides of the debate want to know how it will be implemented.

RAMYATA LIMBU

At 60, Rama Gauli is almost content. Four of her five children are married and settled, and now she's on the lookout for a suitable girl for her only son, Sagar. "Then my responsibilities are over. I can sit back and not worry for the rest of my life," says Gauli.

On weekends, Gauli's home is a hub of activity, alive with the sound of visiting daughters, accompanying sons-in-law, and grandchildren. Gauli can't imagine her family ever being affected by something as preposterous as the Property Rights Bill, better known as the Women's Bill.

"It's nonsense," says Gauli bristling. Mention of the bill is the only thing that can upset her equilibrium. "It really makes me angry when I see people on television going on about equal inheritance rights for sons and daughters. It's never been that way. I never got a share of parental property. And neither will my daughters. They know better. Once girls get married, they have their own families to look after."

Brought up in compliance with the patrilineal principles of Hindu social organisation, Gauli believes that on marriage, women break their link with their natal family and go to join their husbands' family, but regain all the rights they lost in making the break in the husband's family. "I know my daughters will never ask for an equal share, nor seek legal recourse if the Bill becomes a law," says Gauli. "I've made sure they've well settled and have got a good education."

Gauli's daughters share the same value system. Says 28-year-old Renu, "What kind of women demand equal property. Don't they realise it will upset the social balance and create discord in families? And what about in the tarai? Problems of dowry and bride abuse are bound to increase."

From his corner of the family living room, Rama's son Sagar says quietly, "In terms of gender equality, I think it's a justifiable demand. But even if the Bill is passed, enforcing it may be a problem." Rama shoots him an admonishing look.

Even as people like Gauli question the necessity of the Property Rights Bill, a law that challenges what are accepted as Hindu social values, feminist activists and Property Rights lobbyists can't help feeling a twinge of optimism. They've

been lobbying for this, the 11th Amendment to the Muluki Ain (Country Code) for almost a decade. And now the Amendment Bill is being given final shape by Parliament's Law and Justice Committee before it is sent to the Lower House for voting, a major step in the movement.

Says lawyer Meera Dhungel, "Once the parliamentary committee submits the final Bill before the House, lawmakers are morally bound to pass it. That's the usual practice." Dhungel is especially pleased about the approval of one of the most controversial clauses in the Bill—the Committee recently decided that women could get an equal share of parental property as their brothers and will not be required to return it on marriage.

In 1993, Dhungel filed a writ petition at the Supreme Court challenging existing inheritance laws and initiating the movement towards such a bill. Her petition asked that the term 'son' in clause 16 of the Muluki Ain's inheritance law be repealed as it discriminates against daughters. Current inheritance laws allow a woman to inherit paternal property only if she is over 35 and unmarried. If she gets married after this, she must return the property to her father or his male heirs. In contrast, men above the age of 18 enjoy the right to inherit paternal property in Nepal's prevailing system of *angsha*, or birthright inheritance.

"This is a big step, though

not the end of the battle for social change and equality," says Sapana Pradhan Malla of the Forum for Women, Law and Development (FWLD). "The provisions of the Bill mean that women's rights will no longer be defined based on their marital status, their welfare will not depend on father, brother or husband."

Rights activists still see weaknesses in the Bill, because it distinguishes between married and unmarried daughters, and discriminates against widows who have to return their share of their deceased first husband's property should they remarry.

"Property rights are still based on the sexuality and chastity of women, which is an archaic concept in the current social context," says Malla. "But we can't undermine the importance of recent developments. This is a big step." The FWLD cites 118 legal provisions and 67 schedules in 57 different laws that discriminate against women.

Prior to discussions on the bill, the committee solicited public opinion in 14 districts of the country. Teams were despatched to the grassroots level. 92 percent of the people surveyed demanded amendments to the present system of division of ancestral property. And yet there are families like the Gaulis where many members, even women, are opposed to the Bill. What they will do when it comes into effect will be worth observing.

The 11th Amendment to the Muluki Ain was submitted by the Ministry of Law, Justice and Parliamentary Affairs in 1997, in compliance with a 1995 Supreme Court ruling which directed parliament to address gender differences in the civil code. The bill addresses a mix of women's issues, in large part concentrating on property and inheritance laws.

Says Prem Bahadur Budathoki, member of the Parliamentary Law and Justice Committee, "It's not as easy as people think and I don't think it is time to celebrate, yet. We have to be cautious and balanced. The bill is bound to get through. But more homework needs to be done. Despite the political commitment expressed by the various parties, I think there are still hurdles to cross. There is still a need to lobby." Women activists are doing just that. They have resorted to international instruments like the CEDAW (the UN

convention on elimination of all forms of discrimination against women), to which Nepal is a signatory, to maintain pressure on the government to bring about judicial changes.

The Bill has been debated, it has been found flawed by many, including women's rights activists and lawyers, but now that it is slowly moving forward, attention is shifting to the problems that will arise if it comes into effect. Tribhuvan University sociologist Dr Krishna Bhattachan cautions, "The Bill has remained frozen for so long, it is not going to be easy getting it through. And even if it does go through, the major problem will be in implementing it. The Bill can't be implemented in a homogenous manner." He feels the movement, largely initiated by Hindu women—Bahuns, Chettris and Hinduised Newars—encompasses few women from Tibeto-Burmese communities, where women already enjoy a certain amount

of economic independence, especially in matrilineal communities, and often. In such groups, worries Bhattachan, "the Bill may encourage individualism and affect the collective lifestyle these communities enjoy."

A few families we spoke to in Kathmandu who were ambivalent about the Bill suggested that the Will system might be an alternative, at least in the cosmopolitan, multi-ethnic Valley region. Bhattachan recently assisted in pilot research on public perception of the Will system as an alternative to equal rights to parental property. The study also looks at the implications of cross-border marriages on property in the tarai. Bhattachan concludes from the data collected that in the present context the disadvantages of the Will system outweigh its advantages. And in the case of cross-border marriages, particularly, the study shows that public perception is tilted in favour of equal rights to parental property.

Other difficulties that analysts see in implementing the

Bill effectively are the continuing tradition of parents' preference for sons to inherit parental property and the lack of role models for women in economic activities. They say that until it becomes relatively common for women to handle family financial affairs, even if they inherit parental property, the decisions regarding the management of this property will tend to be taken by male relatives. Families, for their part, worry about the possible rise of conflict among family members competing to gain favour with property owners, increase in fraud and the rise of what Dr Bhattachan describes as individualism.

In surveys and on the streets, in all parts of our diverse country, reactions to the possibility of this new law are varied and opinions are passionately held. And as the layperson learns more about the changes, there will be other, different reactions, and unforeseen problems in their implementation. For now, we can only speculate. ♦

Rama Gathi, second from left, with son Sagar, daughters Rita and Rishi, and a granddaughter.

RNAC stopper booking av billetter til Europa

The Kathmandu Post, 10. August 2001
Oversatt av Øystein Berg

Royal Nepal Airlines Corporation meddelte at de ikke tar imot bestillinger av billetter for flygninger til Europa etter 2. september. De som allerede har bestilt billetter hos RNAC vil bli satt på andre flyselskap sine ruter. Selv etter å ha levert tilbake en innlånt Boeing 757 fra Kina, er bare to av RNACs Boeing-fly blitt brukt til internasjonale flygninger. Uroen som har vært i Nepal det siste halve året får skylden for nedgangen i turisttrafikken til Nepal og dermed også dårligere tider for RNAC.

Prinsesser på hemmelig vift

I all hemmelighet har de nepalske prinsessene Helen Shah og Jotshana Basnyat besøkt Bergen. I går kveld gikk de om bord i Hurtigruten med kurs nordover.

Av TORGEIR HÅGØY

– De har hatt noen flotte dager i Bergen, sier reiseleder Marit Bye fra Marits reisetjenester.

Den ene prinsessen er Helen Shah, søster av kong Birendra, som ble skutt og drept av sin egen sønn, kronprins Dipendra.

Den andre er prinsesse Jotshana, datter av prinsesse Helen Shah. Hun er gift med den tredje kongelige som var på bergensbesøk, ambassadør Sinqa B. Basnyat.

– De har vært gjennom mye. Det er fint for dem å komme seg litt bort og oppleve noe annet, sier Bye.

Alle tre bor til daglig i London.

KULTURINTERESSERT

De tre kongelige gjestene kom til Bergen mandag kveld. De reiste da rett fra Flesland til Hjellesstad og tok båt videre til gjestgiveriet «Reddiken» Ugddal i Tyssnes.

– Der fikk de en pangstart på bergensbesøket. De startet oppholdet med hummer og kamskjell. Det var vanvittig fint, sier Bye.

Mandag fikk de med seg både Fisketorget og regn.

– De har hatt noen kjempefine dager i Bergen, sier Bye.

De kongelige er svært interessert i Norsk kultur og natur.

– I dag har de vært en tur på Troidhaugen. De er begge to musikkinteresserte og kommer nok til å spille CD-ene som de kjøpte når de kommer hjem igjen til London, sa Bye til BA i går ettermiddag.

HURTIGRUTEN

I går kveld reiste de fornemme følget videre fra Bergen med Hurtigruten.

– Vi reiser til Geiranger slik at de får sett de norske fjordene, – de har ikke slikt i Nepal. Videre går turen til Lillehammer, sier Bye.

På Lillehammer blir det helnorsk aften, blant annet med felespill ved Anniken Blix. Fredag formiddag står Storgata, Lillehammer Kunstmuseum og Maihaugen på besøksprogrammet før nepalerne kjøres til Gardermoen og forlater landet.

Prinsesse Helen Shah og hennes datter prinsesse Jotshana fra Nepal.

Foto: MAGNE TURØY

BA
Onsdag

Sist oppdatert:
29.08.01
kl.09.26

The shake, nod and waffle

All over the world, South Asians get a bum rap for being equivocal. This comes from the Occidental's inability to understand head movement. It is as simple as that.

They claim that we nod our heads to say 'no' when we mean 'yes', and 'yes' when we mean 'no', or at the very least we try to fudge the issue by making a vague gesture that signifies negative nor positive.

There is actually no cause for confusion, which only exists inside the head of overseas observers. For them, there are simply two kinds of head movements, those that indicate 'yes' and 'no'. They cannot countenance a third category of movement, which has very subtle shades of meaning that tilts from 'okay' and 'maybe' to 'if you say so'.

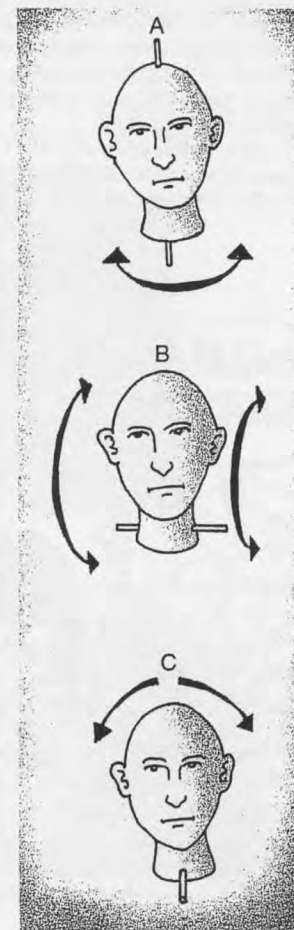
With this third type of head movement, the subject is not trying to equivocate or confuse, but is instead seeking to indicate a nuanced sensibility which understands that the world is not made up of blacks and whites, but overwhelming greys. Most importantly, this head waffle (as opposed to the nod and the shake) is a wholly different species of head-movement and not a lame South Asian mid-way gesture between the two.

The differentiation can be explained simply enough if one has an understanding of the concept of the fulcrum. It is quite basic, really. Keep in mind that it all has to do with the upper spinal column where the neck is, in particular the set of vertebrae that reach up from the thoracic region to the cervical.

Diagram A illustrates the 'yes' mode, in which the fulcrum is at middle-neck, around where the thoracic and cervical vertebrae meet up. The 'yes' movement causes the head as a whole to dip down and rear up.

Diagram B indicates the 'no' shake of the head. Its fulcrum is along the vertical axis going down the cervical column, with the head swinging horizontally left-to-right and right-to-left.

Diagram C is the difficult one, but only until you understand that there is an altogether different fulcrum and axis at play. Here, too, as in Diagram B, the movement is around the middle-neck, but the plane is different. Whereas in 'yes', the play of the vertebrae is back and forth, here it is an arc from side to side. If you are

looking at the subject face-to-face, in a 'no' you will see the head turn left and right, whereas in a waffle it will tilt leftwards and rightwards.

Now that we have explained the science of the waffle, let us look into its anthropology. The yes-nod and no-shake are very much there in the South Asian repertoire, and they mean what they do elsewhere in the world. However, the head-waffle takes us into a cerebral terrain uncharted by many other societies. At its most positive, the waffle means 'okay'. Let us consider an encounter:

Question: Do you want to try this spoonful of castor oil?

Answer: (head-waffle)

This simple gesture is pregnant with possible meanings. A yes-nod would of course leave no confusion, as would a no-shake. But a head-waffle would mean: a) come to think of it, I quite like caster oil, so, okay, what the heck, give it to me; b) maybe I should have it, if you say so, oh, alright; c) I really detest the thing, but I am so dominated by you that I will signify my assent with this head-waffle.

So, which one is it among the three (in this instance, and there could be more) scenarios? That is the beauty of South Asian living! The observer must decipher whether the head-waffle is an 'okay' or a 'maybe' or fatalistic acceptance based on the surrounding circumstances and visual cues. However, the one confusion that has to be laid to rest is this—the South Asian is not saying 'no' when he is saying 'yes', or vice versa. He is saying something quite different—an 'okay' or maybe a 'maybe'.

Just because the dominant, globalised First World has only two kinds of head nods and shakes, it does not mean that there may not be more kinds elsewhere. Just as the Eskimos have scores of words for snow, the more varieties of nods and shakes present in a society, the more it speaks of that society's cultural sophistication and ability to address the subtleties of human interaction. Only when we come to a Ramrajya where everything is black and white, and positive and negative, good or bad, will us South Asians do away with the head waffle. For the moment, the world is full of greys, and we have the head movement to prove it.

Karah Dixit

HIMAL 14/8 August 2001

Kristen rock og god kaffe i Katmandu

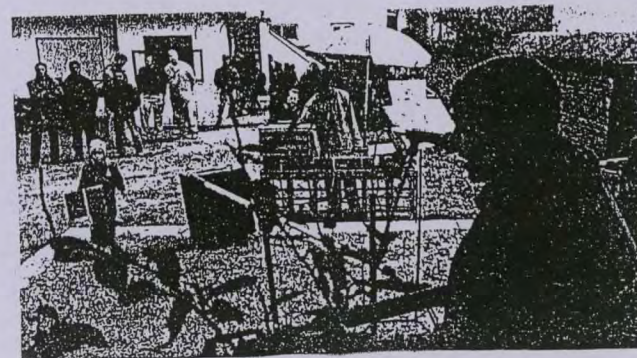
Nå er det åpnet en kristen kafé med scene for spillelystne unge musikere, Coffee House, på Jawalakhel i Katmandu. Over 50 gjester kom til åpningsdagen fredag 9. februar. Blant dem "Mr. Pop of Nepal", Om Bikram Bista, som minst en gang i uka er å se på nepalsk fjernsyn.

TIBETANEREN APRIL 2001

Arild Jakobsen

- De kristne i Nepal må ut av kirkene. Vi må også ha andre steder å møtes, sier idémakeren Harald Eikeland. Men dette er like mye et sted for ikke-kristne, et sted hvor kristne nepalere kan ta med seg sine venner. Et sted hvor unge musikere kan få en scene å "jamme" fra, og et sted hvor vi kan sitte uten at alkohol serveres. Røyking er heller ikke tillatt her.

Mange kristne foreldre i Katmandu misliker å sende sine ungdommer på restauranter og kafeer på ettermiddager og kvelder. Alle utesteder serverer alkohol og ingen steder er røykfrie. Her har Eikeland laget alternativet. Men det

musikermiljøet som skal bygges opp rundt scenen og det musikkstudioet som ligger i samme bakgården er også viktig for Harald. Studioet drives av den kristne musikervennen hans Rajan, og det er Rajan og Harald som sammen har utviklet Coffee House.

Åpningen i februar ble meget vellykket, selv om den ble forsinket med en time, i god nepalsk tradisjon. Harald Eikeland sang noen sanger sammen med sine nepalske gitarkamerater, og

Mr. Pop of Nepal ble av Rajan invitert opp på scenen. Han tok gladelig imot invitasjonen og framførte to av sine gamle slagere. Dermed var to rockekulturer representert på denne kvelden, Harald Eikeland og Bikram Bistas.

Pengene til denne kafeen har Eikeland fått av Tibetmisjonen, Santalmisjonen og en kvinneforening på Vennesla ved Kristiansand. Coffee House har åpent hver fredag mellom 1600 og 1800.